

Edytorial: Kształcenie w szkole i rodzinie w dobie pandemii COVID-19

Pandemia zakaźnej choroby COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2, która rozpoczęła się jako epidemia w listopadzie 2019 roku w chińskim mieście Wuhan, wpłynęła na funkcjonowanie świata, wywierając też ogromny wpływ na szkolnictwo w poszczególnych krajach. Wymusiła ona zamknięcie szkół i uczelni na całym świecie oraz wprowadzenie zdalnej edukacji wszędzie tam, gdzie to było możliwe. Dzięki nowoczesnym technologiom informatycznym dom rodzinny uczniów i studentów stał się podstawowym miejscem ich nauczania przez instytucje dydaktyczne w sposób zdalny. Nauczyciele podjęli pracę w zakresie nauczania swoich podopiecznych, przekształcając dom rodzinny w miejsce swojej pracy. Instytucje edukacyjne i członkowie rodzin, w których odbywały się i wciąż są kontynuowane procesy kształceniowe, wychowawcze i opiekuńcze stanęły przed wieloma wyzwaniami. Osoby uczestniczące w procesach edukacyjnych w domach rodzinnych odgrywali w nich role ucznia (studenta), nauczyciela bądź osoby wspierającej, obserwującej te procesy, przy czym mogły one występować nie tylko w jednej spośród tych ról, będąc np. zarówno rodzicem, jak i nauczycielem, studentem i rodzicem, etc. W licznych publikacjach naukowych mowa o interpersonalnych, kompetencyjnych i materialnych uwarunkowaniach edukacji zdalnej w warunkach przymusowej izolacji, w trakcie której ujawniły się słabości i siła polskich rodzin, szkół i uczelni. Do pozytywnych aspektów edukacji zdalnej należy zaliczyć wzrost kompetencji cyfrowych, a także dyskusję nad dalszymi kierunkami rozwoju zdalnej edukacji w Polsce, rozbudowę infrastruktury informatycznej, wyposażenie niektórych uczniów i studentów w konieczny sprzęt elektroniczny, rozwój instytucji zajmujących się zdalnym nauczaniem. Edukacja zdalna ma także swoje ciemne oblicze. Ten typ nauczania prowadzony jako wyłączny nie zaspokaja w sposób wystarczający potrzeby przynależności, która należy do kluczowych potrzeb istoty ludzkiej. Obecne metody i środki edukacji zdalnej są dopiero w trakcie tworzenia. Ze zróżnicowanych powodów niektórzy uczestnicy edukacji zdalnej doświadczali wykluczenia cyfrowego, a ograniczenia zdalnej edukacji negatywnie wpłynęły na poziom zdobytej wiedzy. Nauczanie i uczenie się w warunkach domowych miało negatywny wpływ na poziom zdrowia fizycznego i psychicznego uczniów i nauczycieli.

Artykuły zamieszczone w tym tomie „Horyzontów Wychowania” włączają się w szeroki nurt prac naukowych dotyczących zdalnego nauczania w szkole i w rodzinie w dobie pandemii COVID-19. Zapraszamy serdecznie do dyskusji i namysłu nad zagadnieniami prezentowanymi przez Autorów.

Bożena Sieradzka-Baziur
redaktor tematyczny numeru